

ODSTUPANJE OD PLANSKE CENE (RAZLIKA U CENI) U PROIZVODNJI

U proizvodnji ne postoji **Razlika u ceni** ve postoji **Odstupanje od planske cene** koštanja proizvoda koje se izra unava preko obra una proizvodnje i to od po etka godine do momenta obra una ili za poslovnu godinu. U programu CSYSTEMS™ i za ovo **Odstupanje od planske cene** koštanja u nekim referatima koristi se naziv **Razlika u ceni proizvoda** zbog jednostavnosti a i lakšeg shvatanja ove kategorije od strane korisnika. Evo jednog najprostijeg primera za to:

PROIZVODNJA

U toku poslovne godine u jednoj proizvodnoj i trgovinskoj firmi proizvedeno je gotovih proizvoda za ukupan iznos od 100.000 dinara po **planskoj ceni** i svi su oni poslani u sopstvenu maloprodaju radi prodaje:

1. Kontiranje i knjiženje koje ve postoji je:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi na zalihama magacina	9600	100.000	
Nedovršena proizvodnja	9500		100.000

(A) OBRA UN PROIZVODNJE: Na kraju godine se radi obra un proizvodnje i dobije se da je **stvarna cena koštanja proizvoda** bila 80.000 dinara (a mogla je da bude i 150.000 dinara), pa se kontira i knjiži slede e:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Nedovršena proizvodnja	9500	100.000	
Ra un za preuzimanje troškova	9020		80.000 (150.000)
Odstupanje od planske cene	9690		20.000 (-50.000)

(B) OBRA UN PROIZVODNJE: S obzirom da su proizvodi prodati iz maloprodaje proizvoda tada se mora korigovati i postoje a Ukalkulisana Razlika u ceni maloprodaje proizvoda od 65.000 din., koja se uve ava za iznos 20.000 (ili se umanjuje za 50.000) Odstupanja u troškovima proizvoda:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Odstupanje od planske cene	9690	20.000 (-50.000)	
Razlika u ceni proizvoda ukalkulisana	9121		85.000 = 65.000 + 20.000 (65.000 – 50.000)

(C) OBRA UN PROIZVODNJE: S obzirom da su proizvodi prodati iz maloprodaje proizvoda tada se mora izra unati i Ostvarena Razlika u ceni maloprodaje proizvoda, koja se izra unava iz referata RAZLIKA U CENI I PDV – RAZLIKA U CENI PRODATIH PROIZVODA i dobija se slede e:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Razlika u ceni proizvoda ostvarena	9121	+15.000	
Troškovi prodatih proizvoda u mal.prod	9805	-15.000	

(D) OBRA UN PROIZVODNJE: Ako ima zaliha gotovih proizvoda , na kraju godine, u vrednosti od **600.000** tada se kontira i knjiži:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi i roba u maloprodaji	9120	600.000	
Razlika u ceni proizvoda u mal.prod	9121		70.000 = 85.000 – 15.000
Ukalkulisan porez proizvoda u mal.prod	9125		60.000

A zatim se kontira i knjiži:

D.1. ako je po etno stanje zaliha proizvoda = 0

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi u mal.prod. planska vrednost	1205	600.000	
Proizvodi u mal.prod. odstupanje	1206		130.000 = 70.00+60.000
Prihod - pove anje vrednosti zaliha	6305		470.000

D.2. ako je po etno stanje zaliha proizvoda = 150.000

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi u mal.prod. planska vrednost	1205	600.000 – 150.000	
Proizvodi u mal.prod. odstupanje			130.000 = 70.00+60.000
Prihod - pove anje vrednosti zaliha	6300		470.000-150.000

D.3. ako je po etno stanje zaliha proizvoda = 700.000

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi u mal.prod. planska vrednost	1200	600.000 – 700.000	
Proizvodi u mal.prod. odstupanje			130.000 = 70.00+60.000
Prihod - pove anje vrednosti zaliha	6300		470.000-700.000

UGOSTITELJSTVO KAO PROIZVODNJA

Ako je u pitanju ugostiteljska firma kao proizvodna firma, koja prodaju ugostiteljskih proizvoda i usluga vrši kroz sopstvenu maloprodaju (restoran), kod ove firme je specifi no to što na kraju godine ili na kraju obra unskog perioda za obra un proizvodnje, nikada nema zaliha, zalihe=0, pa je program CSYSTEMS™ zbog toga uproš en i imesto situacije kao u ta ki 1. Imamo slede u situaciju:

1. Kontiranje i knjiženje koje ve postoji dobijeno knjiženjem prijemnica proizvoda u maloprodaju je:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi na zalihamagacina	9600		100.000

Umesto obra una proizvodnje koji se ovde ne vrši, zna i nema obra una po ta kama

A,B,C,D, treba samo na ta ku 1. dodati dva stava:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Proizvodi na zalihamagacina	9600	100.000	
Nedovršena proizvodnja	9500		100.000

Dakle, šta se odavde može jasno videti.

Ako postoje zalihe

radi se obra un proizvodnje A,B,C i D jer on tada ima svrhe, a samo tada nam je potrebna i C - razlika u ceni proizvoda ostvarena u maloprodaji proizvoda. Ako nema zaliha proizvoda na kraju godine (na primer kod restorana, pekara, i sli no) tada se ne radi obra un proizvodnje A,B,C i D jer:

Ako ne postoje zalihe

Tada je ra un za utvr ivanje direktne dobiti jako prost: Dobit = klasa 6 Prihod minus klasa 5 troškovi. Ovde nam ne treba i nema zna aja nikakva razlika u ceni ostvarena u maloprodaji sopstvenih

proizvoda, pa uopšte ne treba uzimati u razmatranje konto 9121, neka ostane kakav je, samo sa ukalkulisanom razlikom u ceni za prodaju sopstvenih proizvoda – to ništa ne smeta.

Posebno razmatranje

Ali, ako postoje zalihe, to znači da se prihodi moraju korigovati za zalihe. Korekcija se ne vrši na klasi 5 Troškovi, jer troškovi su uinjani. Vrši se na klasi 6 Prihodi povećanjem vrednosti zaliha. Jednostavno mi te pare i dalje imamo, ali nemamo ih više zarobljene u repro-materijalu (klasa 5 troškovi materijala) već u neprodatim zalihama (klasa 6 nastvareni prihodi). Ovo je ilustrovano gornjim primerima kontiranja i knjiženja obračuna proizvodnje.

GRA EVINARSTVO KAO PROIZVODNJA

Posebno u građevinarstvu treba voditi računa o ovome, jer se može desiti da u prvoj godini gradnje knjigovodstveno imate ogromne troškove a nikakve prihode (što je neto) a u drugoj godini gradnje imate ogromne prihode a troškove nula (što je takođe neto) pa se onda dolazi u jako nepovoljne situacije i sa bankama i sa obračunom PDV i sa ostalim poslovanjem. Primer za ovo je sledeći:

Prva godina izgradnje:

1. Nabavljen je materijal i poslat je na gradilište. Stanovi se grade i ni jedan još nije gotov ni prodat.

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Materijal utrošen za proizvodnju	5110	1.000.000	
Zalihe materijala za proizvodnju	1010		1.000.000

Znači: Rashod = 1.000.000 a Prihod = 0 pa je Gubitak = 1.000.000 što nije tako dobro

Druga godina izgradnje:

2. Ako se na kraju godine ostavi knjiženje pod tačkom 1 i takvo knjiženje se prenese u sledeću godinu, a sledeće godine se dovrši izgradnja i svi stanovi se prodaju, tada sledeće godine imamo knjiženje na kraju godine:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Kupci proizvoda (stanova)	2020	2.000.000	
Prihod od prodaje proizvoda	6120		2.000.000

Znači: Rashod = 0 a Prihod = 2.000.000 pa je Dobit = 2.000.000 što nije tako loše

Ovde bi knjiženje trebalo da bude sledeće:

Prva godina izgradnje:

1. Nabavljen je materijal i poslat je na gradilište. Stanovi se grade i ni jedan još nije gotov ni prodat.

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Materijal utrošen za proizvodnju	5110	1.000.000	
Zalihe materijala za proizvodnju	1010		1.000.000
Nedovršena proizvodnja	1100	1.000.000	
Prihod - povećanje vrednosti zaliha	6300		1.000.000

Rashod = 1.000.000 i Prihod = 1.000.000 pa je Dobit = 0, što je takođe neto.

Druga godina izgradnje:

2. Ako se na kraju godine ostavi knjiženje pod tačkom 1 i takvo knjiženje se prenese u sledeću godinu, a sledeće godine se dovrši izgradnja i svi stanovi se prodaju, tada sledeće godine imamo knjiženje na kraju godine:

Naziv konta	Konto	Duguje	Potražuje
Kupci proizvoda (stanova)	2020	2.000.000	
Prihod od prodaje proizvoda	6120		2.000.000
Nedovršena proizvodnja	1100		1.000.000
Prihod – smanjenje vrednosti zaliha	6310	1.000.000	

Rashod = 1.000.000, Prihod = 2.000.000 pa je Dobit = 1.000.000, što je ta no

REZIME:

U programu CSYSTEMS™, ako se korektno držite na ina rada propisanog programom za automatska knjiženja proizvodnje, program automatski izvodi sve opisane operacije kontiranja i knjiženja proizvodnje kao i obra una proizvodnje, vrši kontrolu ispravnosti knjiženih podataka i daje štampani finalni obra un proizvodnje a zatim vrši i finalna knjiženja obra una proizvodnje.

Važno je pri tome znati slede e:

1. Obra un proizvodnje se može vršiti na kraju godine ili za zadati period od po etka godine do zadatog datuma. Dakle, sve što se ovde kaže za obra un na kraju godine, važi i za obra un za zadati period.
2. Ako u magacinu gotovih proizvoda ili maloprodajnim objektima gotovih proizvoda na kraju godine nemate zalihe, bespredmetno je raditi obra un proizvodnje. Tada ostavite vaše knjigovodstvo kakvo jeste, jer nisu potrebne nikakva naknadna knjiženja stavki iz obra una proizvodnje ili bilo kakve druge korekcije.
3. Ako imate zalihe, mora se raditi obra un proizvodnje. Kako se taj obra un radi detaljno je objašnjeno u Helpu programa kojim se obra un radi a iji naziv je OBRA UN PROIZVODNJE.
4. Ako vodite ugostiteljsku firmu ili objekat koji proizvodi gotova jela, po principu proizvodnje odnosno na klasi 9, tada savetujemo rad po sistemu „SVE JE REPROMATERIJAL ZA UGOSTITELJSKU USLUGU“ koji je pored ostalih sistema podržan programom CSYSTEMS™. To zna i da se u magacin materijala za kuhinju primaju i alkoholna i bezalkoholna pi a i odatle se izdaju u proizvodnju u kuhinju kao materijal za proizvode – gotova jela odnosno kao materijal ugostiteljske usluge. Na taj na in ugostiteljski objekat (maloprodaja proizvoda) nikada ne e imati zalihe gotovih proizvoda (gotovih jela) a ne e imati ni zalihe tu e robe (bezalkoholna i alkoholna pi a) jer ova pi a više nisu roba ve materijal za proizvod ugostitelja odnosno za ugostiteljsku uslugu. U ovom slu aju, nema obra una proizvodnje i nebitna je razlika u ceni ugostiteljskih proizvoda prodatih iz ugostiteljskog objekta odnosno sopstvenog maloprodajnog objekta. Prihod i dobit od prodaje ovih proizvoda i usluga, ve su korektno obra eni, kontirani i knjiženi u knjigovodstvu programa CSYSTEMS™ i samo treba uraditi završni ra un pa e sve biti na svom mestu.

Miloje Bankovi , dipl.ecc. Ovlaš eni Revizor

Slobodan Stanojevi , dipl.ing. Ovlaš eni Ra unovo a

13.12.2011